

אוניברסיטת בר-אילן

פסיכולוגיה חברתית

שם המרצה: ד"ר אייל קלונובר

סוג הקורס: הרצאה

שנת לימודים: 2017-2018

הפסיכולוגיה החברתית היא תחום בפסיכולוגיה העוסק ביחסי הגומלין בין היחיד וסביבתו החברתית. הפסיכולוגיה החברתית חוקרת כיצד האדם תופס, חושב, מרגיש ומתקשר עם אחרים, ומשום כך היא בעלת חשיבות לחקר תקשורת בינאישית ותקשורת המונים. בקורס זה נערוך הכרות עם המושגים, שיטות המחקר, התיאוריות והממצאים המחקריים בנושאים שונים של הפסיכולוגיה החברתית.

הקורס יעסוק בנושאים המרכזיים להבנת האינטראקציה בין הפרט לחברה, כמו דרכי עיבוד מידע חברתי; הנעה והתנהגות; קונפורמיות וציותנות; רכישת עמדות, שינוי עמדות ושכנוע; התנהגות בקבוצה קטנה; תהליכי קבלת החלטות; לכידות; היווצרות סטריאוטיפים שליליים ודרכים להפגתם.

א. מטרת הקורס

מטרת השיעור היא לתת לסטודנטים כלים מושגיים ומחקריים מתחום הפסיכולוגיה החברתית, באמצעותם יוכלו להבין ולנתח התנהגות בין-אישית, כמו: תפיסת והערכת הזולת, קונפורמיות וציות, מנהיגות וכיו"ב.

נושאי הקורס:

א. **מבוא לפסיכולוגיה חברתית ותקשורת:** תחומי הפסיכולוגיה החברתית, הגדרות, רקע היסטורי, שיטות מחקר, הקשר לתקשורת.

ב. **תקשורת לא מילולית:** נתיבי התקשורת הלא מילולית, הבדלים בין אישיים, תיאוריות והטיות בייחוס סיבתי.

ג. **קוגניציה חברתית:** סכמות, תפיסה חברתית, היסק חברתי, ייחוס סיבתי.

ד. **עמדות:** רכישת עמדות, עמדות והתנהגות, תהליך שינוי עמדות, דיסוננס קוגניטיבי.

ה. **תפיסת העצמי:** דימוי עצמי, הצגת האני, הפער בין העצמי והעצמי-אידיאלי, הערכה-עצמית, מודעות-עצמית, ניטור-עצמי.

ו. **השפעה חברתית:** קונפורמיות, היענות וכניעה לסמכות.

ז. **דעות קדומות ואפליה:** מקורן, דרכי התמודדות.

ח. **משיכה בין אישית והתנהגות פרו-חברתית:** מדוע, מתי ולמי אנשים נוטים לעזור, מי מבקש עזרה וממי ומתי מבקשים עזרה. השפעת המדיה.

ט. **חשיפה עצמית ורמיה.**

י. **הימנעות מתקשורת:** ביישנות, חרדה חברתית ופחד קהל.

יא. **משיכה בין-אישית:** גורמי משיכה בין אישית, משיכה רומנטית, ידידות, אהבה, קשר אינטימי ואהבה.

יב. **תקשורת המונים:** תפקיד התקשורת, מחאה חברתית ותוכניות ריאליטי.

ב. דרישות הקורס
השתתפות פעילה בשיעורים ובחינה מסכמת.

ג. מרכיבי הציון הסופי
בחינה מסכמת: 100%

ד. רשימת קריאה

ספרים מרכזיים

דיוויד ג' מאיירס (2012) פסיכולוגיה חברתית: מבוא; חשיבה חברתית; השפעה חברתית; כרך א' ו' ב'
האוניברסיטה הפתוחה. רעננה.

Gilovich, T., Keltner, D., & Nisbett, R. E. (2010). *Social Psychology*. New York, NY: W. W. Norton & Company.

Baron, R.A., Branscombe, N.R. & Byrne, D. (2008). *Social Psychology*. Boston: Pearson/Allyn and Bacon.

Markey, P.M. (2000). Bystander intervention in computer-mediated communication. *Computers in Human Behavior*, 16, 183-188.

מאמרים

פסיכולוגיה חברתית ותקשורת

בר-אל, צ. ונוימאיר מ. (1996). מפגשים עם הפסיכולוגיה – מפגש שלישי: פסיכולוגיה חברתית. תל-אביב: רכס הוצאה לאור, 41-34.

ליברמן נ. (2000). קוגניציה חברתית. בתוך: פסיכולוגיה חברתית (יחידה 2), תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 83-73.

נבו, נ. (2010). לשון, ומגדר: עיון בשיח המשפחתי הישראלי. מגמות, 149--183.

תפיסות של עצמי

רוקס, ס' (2000). העצמי החברתי נ' קוטלר (עורכת), *פסיכולוגיה חברתית: כרך ב יחידה 3* תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

שגיא, ג' ושגיב, ל' (1996). אורות וצללים – התנהגות פרו-חברתית ותוקפנות ע' אראל גפני (עורכת), *פסיכולוגיה חברתית: כרך ג יחידה 6*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

תפיסה של הזולת

בר-אל, צ. ונוימאיר מ. (1996). מפגשים עם הפסיכולוגיה – מפגש שלישי: פסיכולוגיה חברתית. תל-אביב: רכס הוצאה לאור, 14-34.

ליברמן נ. (2000). קוגניציה חברתית. בתוך: פסיכולוגיה חברתית (יחידה 2), תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 175-158.

Brehm, S. & Kassin S. (1993). *Social Psychology*. Boston, Houghton Mifflin, pp. 143-193.

עמדות כוונות והתנהגות

שוורצולד, י. (2000). עמדות. בתוך פסיכולוגיה חברתית, יחידה 4, 139-131.

פוקס, ש. (2001). הפסיכולוגיה של ההתנגדות לשינוי. רמת גן: בר אילן, 169-163.

ריקס, ס. (2000). העצמי החברתי. בתוך פסיכולוגיה חברתית, יחידה 3, 63-69.

Perloff, R. M. (2010). The Dynamics of Persuasion: Communication and Attitudes in the 21st Century (4th ed.). N.Y.:Routledge, 40-57; 80-88.

Perloff, R. M. (1993). The Dynamics of Persuasion. Hillsdale, N.Y.: Lawrence Erlbaum, 63-77.

פסיכולוגיה חברתית, יחידה 4, 149-140.

תיאוריות של עקביות

פסיכולוגיה חברתית, יחידה 4, 251-266.

בר-אל, צ. ונוימאיר, מ. (1996). מפגשים עם הפסיכולוגיה – מפגש שלישי: פסיכולוגיה חברתית. תל-אביב: רכס הוצאה לאור, 89 – 93.

Perloff, R. M. (2010). The Dynamics of Persuasion: Communication and Attitudes in the 21st Century (4th ed.). N.Y.:Routledge, 236-257.

קונפורמיות

בר-אל, צ. ונוימאיר, מ. (1996). מפגשים עם הפסיכולוגיה – מפגש שלישי: פסיכולוגיה חברתית. תל-אביב: רכס הוצאה לאור, 140-121.

פסיכולוגיה חברתית, כרך ד' יחידה 7, 66 – 55.

גונט, ר' (2000). יחסים בין הקבוצות נ' קוטלר וא' טלמון (עורכים), פסיכולוגיה חברתית: כרך ד יחידה 8. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

להמן, מ' ומרום, מ' (2000). הקבוצה נ' קוטלר וא' טלמון (עורכים), פסיכולוגיה חברתית: כרך ד יחידה 7. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

ציות

פרוש, ע. (1996). ציות, אחריות והחוק הפלילי: סוגיות משפטיות בראי פילוסופי. תל אביב: פפירוס, 64-9.

בראונינג, כ. (1992). אנשים רגילים. ת"א: ידיעות אחרונות, 231-198.

Zimbardo, P. (2007). The Lucifer Effect: Understanding how good people turn evil. New York: Random House, 258-296, 313-323.